7/2787

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
1040

ANKARA
29./09/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 9/6/2004 tarihli ve A.01.0. GNS.0.10.00.02-5993 sayılı yazınız.
b) 16/6/2004 tarihli ve 632 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bursa Milletvekili Kemal Demirel tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2787 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EKLER:
EK -1 Soru önergesi (2 adet-3 sayfa)
cevabı

7/2787

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

Sayın Kemal DEMİREL
Bursa Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2787 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Ülkemizde halen faaliyette bulunan adliyelerin, bölgelerin coğrafi durumları ve iş yükü dikkate alınarak kurulduğu; adliye teşkilâtının kurulduğu yerlerde sulh hukuk, asliye hukuk, sulh ceza ve asliye ceza olmak üzere asgarî dört mahkemenin bulunduğu; bu mahkemelerde en az iki veya üç hâkim ile iki Cumhuriyet savcısının görev yaptığı, bunların yanında en az bir yazı işleri müdürü, bir icra müdürü, üç zabıt katibi, bir mübaşir ve bir hizmetlinin de adlî personel olarak çalıştığı;

Son dört yılın adlî istatistikleri ve dava sayıları incelendiğinde, bazı adliyelerdeki iş yükünün ve dava sayısının hâkim ve Cumhuriyet savcılarının bakabileceğinin üzerinde bir sayıya ulaştığı, bu nedenle hâkim ve Cumhuriyet savcılarının aşırı iş yükü altında ve zor şartlarda çalışmak zorunda kaldıkları; buna karşılık bazı adliyelerde dava sayısının hâkim ve Cumhuriyet savcılarının terfileri bakımından gerekli asgarî sayının da altında olduğu; bu yerlerde görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının kendilerini geliştirmede büyük güçlüklerle karşılaştıkları, dava sayısı az olduğundan terfi bakımından da sorun yaşadıkları; bu sorunun çözümlenebilmesi için Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yeni ilke kararlarının alındığı veya mevcut ilke kararlarının değiştirildiği;

Adliyelerin bazılarında yeterli duruşma salonu bulunmadığından duruşmaların hâkim odalarında yapıldığı, bazılarında ise duruşma salonlarının amacına hizmet etmekten uzak olduğu, bu durumun da Devlet otoritesinin bir göstergesi olan yargı organları hakkında olumsuz düşüncelere yol açtığı ve Anayasanın 141. maddesindeki "duruşmaların alenîliği" ilkesinin uygulanabilirliğini önemli ölçüde zaafiyete uğrattığı;

Bazı ilçelerde banka şubesi bulunmadığından adlî hizmetlerin görülmesi için zorunlu olan, mahkemelerin kasa hesapları ve harç tahsil işlemlerinin ikmalinde, bilirkişi ücretlerinin ve personel maaşlarının ödenmesinde sorunlar yaşandığı; yine ilçelerin bir kısmında lojman olmaması, bir kısmında ise var olan lojmanların yetersiz olması nedeniyle bu yerlerde görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile adlî personelin büyük güçlüklerle karşılaştıkları, bu güçlüklerin ekonomik ve sosyal yönden olduğu kadar psikolojik yönden de bu kişilerin yaşamlarını olumsuz yönde etkilediği;

7/2787

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

Günümüzün gelişen teknolojisi ve ulaşım imkânlarıyla yerleşim birimleri arasındaki ulaşımın oldukça kolaylaştığı, iletişimin gelişmesi nedeniyle de insanların resmî veya özel bir çok işlemlerini bulundukları yerlerden yapabilir hâle geldikleri; gelişen teknoloji ile birlikte yargı faaliyeti için yapılacak teknolojik alt yapı çalışmaları, bilgisayarlı çalışma ortamı, yargıdan beklenen işlev, adliyelerin durumu ve sorunları göz önüne alındığında her ilçede adliye bulunmasının yargının hızlanmasına katkı sağlamadığı;

Yukarıda açıklanan hususlar çerçevesinde, adlî hizmetlerin daha etkin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilmesini, kısıtlı bütçe kaynaklarının daha verimli kullanılmasını, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının mesleğe intibakları ve terfileri ile sosyal yaşantılarındaki zorlukların ortadan kaldırılmasını ve hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile adlî personelin iş yüküne bağlı olarak dengeli bir şekilde istihdam edilmesini temin etmek amacıyla; yıllık dava dosyası sayısı asliye mahkemelerinde 200, sulh mahkemelerinde 250 ve tüm mahkemelerde ise 1000'in altında olan veya dava dosyası sayısı belirtilen rakamlardan fazla olmakla birlikte coğrafî açıdan birbirine çok yakın ve ulaşımı kolay olan, aralarında soru önergesinde adı geçen Bursa İline bağlı ilçelerin de bulunduğu 136 ilçe adliyesi ile 3 ağır ceza mahkemesinin, 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda yer alan yetkiye dayanılarak, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 9/6/2004 tarihli ve 278 sayılı Kararıyla kapatıldığı;

Adliyesi kapatılan ilçelerden, 50'sinin 9.000 ve altında, 62'sinin 10.000 ilâ 19.000 arasında, 20'sinin 20.000 ilâ 29.000 arasında, 4'ünün ise 30.000 ve üzerinde nüfusa sahip olduğu, çoğunda Devlet hastanesi ve uzman doktorun bulunmadığı, 74'ünde emniyet teşkilâtının faaliyete geçirilmediği, hiçbirinde cezaevinin bulunmadığı, bazılarında banka şubesinin olmadığı, sadece 5'inde müstakil adliye binasının bulunduğu, 79'unda apartman, iş hanı ve benzeri amaçlarla inşa edilmiş kiralık binalarda, 14'ünde belediye başkanlığına ait binalarda ve diğerlerinde ise hükûmet konaklarında veya idarî organlarca tahsis edilen bölümlerde yargı hizmetlerinin yürütülmeye çalışıldığı;

Adliye teşkilâtı kapatılan yerlerin en yakın adliye teşkilâtının yargı çevresine dahil edildiği; ilçelerin coğrafî konumları ve ulaşım imkânları, aralarındaki mesafe ile güvenlik durumları özellikle göz önünde tutulmak suretiyle, birleştirilen adliyeler arasındaki uzaklığın azamî 30 kilometre olmasına dikkat edildiği, buna karşılık az sayıdaki ilçelerde bu mesafenin 50 kilometreye çıktığı;

Söz konusu adliyelerdeki hâkim, Cumhuriyet savcısı ve adlî personelin iş yükü çok olan adliyelerde görevlendirilmesi suretiyle yargıdaki aksaklık ve tıkanıklığın bir ölçüde aşılmasının hedeflendiği; bu bağlamda 515 hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile 750 adlî personel iş yükü çok olan adliyelerde görevlendirilerek, yargının daha etkin ve süratli olmasının sağlandığı; 136 ilçedeki adliyenin kapatılması sonucunda 93.119.437.500.000 TL kira, bina genel giderleri ile temizlik ve onarım gibi masraflardan tasarruf edildiği;

7/2787

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../.../2004

3

Öte yandan, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 9/6/2004 tarihli ve 278 sayılı Kararıyla, 2004 sayılı İcra İflas Kanununun 1. maddesi çerçevesinde, adlî teşkilâtlarının kaldırılmasına karar verilen ilçelerdeki icra dairelerinin bağlandıkları yerin icra dairesi olarak adlî teşkilâtı kapatılan ilçede faaliyetlerine devam etmelerinin uygun görüldüğü; ayrıca 14/7/2004 tarihli ve 5219 sayılı Kanun ile, 3682 sayılı Adlî Sicil Kanununun 5. maddesine asliye mahkemelerinin bulunmadığı ilçelerde adlî sicil bilgilerinin kaymakamlıklarca verilmesi yönünde hüküm eklendiği; aynı kanunla 1512 sayılı Noterlik Kanununun 2. maddesine de asliye mahkemesi kaldırılan ilçelerdeki birinci, ikinci ve üçüncü sınıf noterliklerin faaliyetlerine devam etmesi, hatta bu yerlerde birden çok noterliğin de kurulabilmesi yönünde hüküm eklendiği; bu yasal düzenlemeler çerçevesinde adliyesi kapatılan ilçelerde diğer hizmetlerin aksamadan devamlılığının sağlanmasının amaçlandığı;

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan